

DECIZIE

16 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței
JudecătoriSvetlana Filincova,
Dumitru Visternicean, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Bejenari Lucia prin intermediul avocatului Odobescu Ghenadie,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Bejenari Lucia către Pleșca Marina privind rezoluțiunea contractelor de donație și restituirea bunului donat,

împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 13 februarie 2018, prin care a fost respinsă cererea apelantei Bejenari Lucia prin intermediul avocatului Odobescu Ghenadie cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului, nu s-a dat curs cererii de apel, fiind obligată Bejenari Lucia să prezinte dovada achitării taxei de stat în mărime de 4 239,67 de lei,

c o n s t a t ă :

La 21 iulie 2017, Bejenari Lucia a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Marinei Pleșca privind rezoluțiunea contractelor de donație și restituirea bunului donat.

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț (sediul central) din 15 decembrie 2017, s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Bejenari Lucia. S-a menținut măsura de asigurare a acțiunii stabilită prin încheierea Judecătoriei Edineț din 11 august 2017, până la devenirea definitivă a hotărârii judecătorești.

Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârii Judecătoriei Edineț (sediul central) din 15 decembrie 2017, Bejenari Lucia prin intermediul avocatului Odobescu Ghenadie a contestat-o cu apel solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii cu pronunțarea unei noi prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 22 ianuarie 2018, nu a fost dat curs apelului declarat de Bejenari Lucia prin intermediul avocatului Odobescu Ghenadie, i-a fost acordat termen pentru prezentarea apelului motivat și a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 4 239,67 lei.

Prin intermediul faxului din partea reprezentantului apelantei avocatul Odobescu Ghenadie a parvenit copia cererii de apel motivat. Totodată, a înaintat cerința privind scutirea apelantei de la plata taxei de stat la depunerea apelului.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 13 februarie 2018, a fost respinsă cererea apelantei Bejenari Lucia prin intermediul avocatului Odobescu Ghenadie cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului, nu s-a dat curs

cererii de apel, fiind obligată Bejenari Lucia să prezinte dovada achitării taxe de stat în mărime de 4 239,67 de lei.

La data de 15 martie 2018 (prin intermediul faxului), la 16 martie 2018 (prin intermediul oficiului poștal), Bejenari Lucia prin intermediul avocatului Odobescu Ghenadie a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 13 februarie 2018, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a încheierii, și pronunțarea unei decizii prin care apelanta să fie scutită integral de la achitarea taxei de stat.

În motivarea recursului, a indicat că soluția instanței de apel este una neîntemeiată, deoarece Bejenari Lucia având o vârstă înaintată, fapt confirmat prin copia buletinului de identitate, nu se poate întreține cu pensia pentru limita de vârstă, motiv ce poate fi considerat drept dovadă că aceasta are o stare financiară grea.

În conformitate cu art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Având în vedere că încheierea Curții de Apel Bălți a fost pronunțată la 13 februarie 2018, expediată părților la 03 martie 2018, iar recursul a fost declarat la 15 martie 2018, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților. În conformitate cu

În conformitate cu art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Studiind materialele dosarului în raport cu cele invocate în recurs și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Bejenari Lucia prin intermediul avocatului Odobescu Ghenadie urmează a fi respins din următoarele motive.

Conform art. 83 alin. (1), (2) al Codului de procedură civilă taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar. În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat, iar potrivit art. 87 alin.(1) lit. k) al Codului de procedură civilă valoarea acțiunii se determină din valoarea fiecărei pretenții aparte.

Potrivit dispozițiilor art. 84 al Codului de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de apel.

În conformitate cu art. 85 alin. (4) al Codului de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei. Din conținutul acestei norme reiese că partea care solicită scutirea de la plata taxei de stat urmează să demonstreze starea financiară

generală a acesteia prin prezentarea probelor pertinente și admisibile în acest sens.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că în cadrul aprecierii situației materiale se ia în considerare: valoarea patrimoniului disponibil al persoanei, valoarea acțiunii, obligațiile care ar rezulta din anumite acte, făcându-se o concluzie din ansamblul probelor prezentate. Persoana juridică, solicitând scutirea de plata taxei de stat, urmează să probeze lipsa mijloacelor financiare, prezentând probe pertinente în acest sens. În calitate de probă pot servi: informația de la Inspectoratul fiscal privind existența și situația conturilor bancare, informația de la organul abilitat cu privire la veniturile persoanei (inclusiv salariul, pensia, îndemnizațiile etc.), informația de la oficiul Cadastral privind imobilele deținute, informația de la SA "Registru" privind mijloacele de transport, pe care le are în proprietate etc.

Mai mult, potrivit practicii CtEDO (cauza Malahov vs Moldova, hotărârea din 07 iunie 2007), restricția impusă accesului la o instanță judecătorească nu va fi compatibilă cu art. 6 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, decât dacă aceasta nu urmărește un scop legitim și nu există o legătură proporțională dintre mijloacele utilizate și scopul legitim urmărit.

Art. 6 par. (1) din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale prevede că, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege. Cu toate acestea, „dreptul la un tribunal” nu este absolut și poate fi limitat, în timp ce, prin însăși natura sa reclamă reglementare din partea statului, care urmează a alege mijloacele pe care le va folosi în acest scop. Și, întru cât, scopul stabilirii a unei taxe pecuniare pentru adresarea în instanțele judecătorești sunt îndreptate în interesul bunei administrări a justiției, acesta poate justifica impunerea unei restricții financiare a accesului persoanei la un „tribunal” (cauza Tolstoy – Miloslavsky vs Regatul Unit, hotărârea din 13 iulie 1995).

Totodată, dreptul de acces la un tribunal urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, ceea ce determină din partea instanței de judecată de a supune adresarea oricărei persoane în justiție cu o restricție pecuniară clară și concretă, evidențiind-o în conținutul încheierii de constatare a neajunsurilor la adresarea cu un instrument de atac, urmărind scopul de respectare a echilibrului între necesitatea asigurării bunei administrări a justiției și proporționalitatea unei astfel de restricții.

În același context, Colegiul relevă că art. 6 par. (1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile. Astfel acest articol consacră dreptul la un tribunal, iar dreptul de acces sau dreptul de a sesiza este doar un aspect al acestuia (cauza Kreuz vs Polonia, hotărârea din 19 iunie 2001).

În aceeași speță Curtea a indicat (par. 53-54) că dreptul la un tribunal nu este absolut ori acesta poate fi supus unor diverse limitări de ordin pecuniar (plata taxei de stat) sau procedural (autorizație prealabilă). Totuși, Curtea indică asupra faptului că limitările aplicate nu trebuie să ducă la negarea substanței dreptului de acces în sine. În acest sens s-a menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art. 6 par.(1) al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între

mijloacele utilizate și scopul vizat.

În jurisprudența sa, Curtea a mai indicat că, statele urmează să respecte un just echilibru între interesul de a promova o bună administrare a justiției și pe de altă parte interesul reclamantilor de a prezenta argumentele lor în fața tribunalelor naționale (cauza Weissman și alții vs România, hotărârea din 24 mai 2006)

Raportând cele expuse la speța dedusă justiției, Colegiul reține că cererea de scutire de plata taxei de stat **este neîntemeiată atât juridic cât și faptic**, iar ca urmare încheierea Curții de Apel Bălți din 13 februarie 2018 este una legală, deoarece de Bejenari Lucia nu au fost prezentate nici un fel de probe ce ar confirma circumstanțele invocate cu privire la situația financiară dificilă, probe cu privire la existența sau inexistența conturilor bancare ale ultimei, informații cu privire la veniturile Bejenari Luciei, cu privire la statutul acesteia de pensionar, informații despre patrimoniul ei etc.

Astfel, o concluzie obiectivă a situației materiale precare, nu poate fi luată în lipsa informației de la Inspectoratul Fiscal de Stat ce demonstrează existența conturilor bancare la instituțiile financiare, informații de la organele abilitate cu privire la venituri (inclusiv salariul, pensia, indemnizațiile etc.), informația de la oficiul Cadastral privind imobilele deținute, informația privind mijloacele de transport, pe care le are în proprietate, și alte probe ce demonstrează valoarea patrimoniului disponibil, în cazul în care doar copia buletinului de identitate al solicitantului, potrivit căruia ar fi atins vârsta de pensionare, nu poate fi calificat ca probă pertinentă.

În acest context, instanța de recurs notează că, copia buletinului de identitate confirmă doar vârsta de pensionare al Bejenari Luciei, dar nicidecum nu confirmă statutul de pensionar și în general situația financiară și respectiv nu poate fi reținut ca o probă în sensul imposibilității plății taxei de stat.

Urmare a celor relatate, instanța de recurs constată că, recurenta, solicitând scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, în vederea prezentării dovezilor în susținerea cererii de scutire de la plata taxei de stat, după cum sugerează și jurisprudența CtEDO (cauza Van Harn vs Germania, hotărârea din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini actele procedurale în termenii prevăzuți de lege, fapt, însă, ignorat de aceasta, ce a generat respingerea cererii de scutire de la plata taxei de stat, și respectiv nu s-a dat curs cererii de apel.

Totuși, toate cele expuse supra, în nici o măsură nu o privează pe Bejenari Lucia să solicite în modul prevăzut de lege scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, motivând suficient cerințele sale și prezentând probe pertinente în susținerea revendicărilor.

Pe cale de consecință, Colegiul apreciază recursul declarat de pe Bejenari Lucia prin intermediul avocatului Odobescu Ghenadie, ca unul neîntemeiat și care necesită a fi respins, cu menținerea încheierii Curții de Apel Bălți din 13 februarie 2018.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Bejenari Lucia prin intermediul

avocatului Odobescu Ghenadie.

Se menține încheierea Curții de Apel Bălți din 13 februarie 2018, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Bejenari Lucia către Pleșca Marina privind rezoluțiunea contractelor de donație și restituirea bunului donat.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Svetlana Filincova,

Judecători

Dumitru Visternicean,

Nicolae Craiu